Krizat Financiare

Tregjet dhe Institucionet Financiare

Prof. Shpend Balija

Qellimi I kapitullit

- Qëllimi i këtij kapitulli është analizimi i llojeve të ndryshme të krizave financare që kanë prekur ekonomitë e ndryshme të botës në mënyrë që të nxjerrim mësimet e duhura nga eksperiencat e tyre

THE WALL STREET JOURNAL.

MONDAY, SEPTEMBER 15, 2008 · VOL. CCLII NO. 64 · $1.00

Crisis on Wall Street as Lehman Totters, Merrill Is Sold, AIG Seeks to Raise Cash

Fed Will Expand Its Lending Arsenal in a Bid to Calm Markets; Moves Cap a Momentous Weekend for American Finance

Ultimatum By Paulson Sparked Frantic End

Bank of America to Buy Merrill

What's News—

Business & Finance · *World-Wide*

Llojet e krizave financiare dhe ekonomike

- Krizat financiare kanë shkaktuar shumë debate ne mesin e ekonomistëve të ndryshëm në mënyren se nëse egziston mundësia e detektimit dhe parandalimit te krizave para se ato të shkaktojnë dëme, të cilat do të kërkonin shumë kohë dhe energji për të riparuar situaten dhe për të sjellur ekonomitë në drejtim të duhur të zhvillimit ekonomik.

Shtetet ne tranzicion dhe tregjet

- Shtetet në tranzicion dhe ato që kalojnë nga sistemi i ekonomisë së mbyllur në atë liberale janë të prirura më shumë që të sulmohen nga spekulatoret në krahasim më shtetet që kanë tregje kapitale më të zhvilluara

Perkufizimi i termit - krize

- Termi krizë financiare nënkupton situatat ku asetet financiare kanë humbur një pjesë të madhe të vlerës nominale

Llojet e krizave financiare

- Ekzistojne katër lloje të krizave financare:
  - Krizen Bankare,
  - Flluskat Spekulative dhe Rrëzimet e Tregut,
  - Krizat Financiare Ndërkombëtare dhe
  - Krizat ekonomike më të gjëra.

Kriza Bankare

- Kriza bankare është një krizë financiare që ndikon në aktivitet e bankave në mënyren se si ato i menaxhojnë assetet, detyrimet, si dhe kapitalin që kanë në dispozicion. Gjatë krizave, bankat expozohen ne fenomenin e quajtur "rrjedhje bankare" që nënkupton se depozitorët nxitojnë që të tërheqin papritmas kursimet dhe kapitalin e tyre

Kriza bankare

- Ky veprim vie si pasojë e panikut që shkaktohet në tregun financiar për shkak se depozitorët besojnë se bankat do të bankrotojnë dhe si rrjedhojë ata mund të humbin kapitalin e tyre të akumuluar ndër vite. Disa nga shembujt e rrjedhjeve bankare janë rasti i Bankës së Shteteve të Bashkuara në vitin 1931 dhe bankës Britanike Northern Rock ne 2007

Banka -Northern Rock

- Si rrjedhojë, qeveria Britanike ofroi kredi emergjente përmes Bankës Angleze për të mbuluar problemet me likuiditetin afatshkurtë. Prap se prap, nga pamundësia për të permisuar gjendjen banka Northern Rock nacionalizohet nga Qeveria Britanike.

Kriza bankare dhe pagesat

- Si rezultat i krizës sistematike bankare, sektorët financiar dhe të koorporatave të një vendi përjetojnë vështirësi të shumta financiare në pagesa. Për këtë arsye, kreditë me probleme rriten dukshëm si dhe shumica e kapitalit te sistemit bankar dobësohet. Kjo situatë e tillë shoqërohet me:
  - rritje të normave të interesit real,
  - ngadalsim ose ndryshim të fluksit të kapitalit, si dhe
  - depresion te çimimeve të aseteve duke përfeshirë kapitalin dhe pasurinë e patundeshme

Shume te medhenj per te deshtuar Effketi Zingjiror

- Shumë ekonomist konsiderojnë se në rast të krizes sistematike, bankat janë shumë të "mëdhaja që të dështojnë" për arsye të efekteve negative përcjellëse që mund të ndodhin, të cilat do të shkaktojnë një demë shumë më të madh dhe me një kosto tepër të lartë në ekonomitë individuale. Qeveria e Shteteve të Bashkuara të Amerikes (SHBA) në mënyrë të tillë ka ndihmuar bankat disa herë me programe të ndryshme gjatë krizave bankare

Fluskat Spekulative dhe Rrëzimet e Tregut

- Vlerësimi i asteve në kuptimin e vlerës reale ka qenë një problem i vjeter në ekonomi. Shumë individ që kanë interes në lidhje me këtë çështje pyesin nëse egziston një themel racional për çmimet aktuale të arit, tokës, aksioneve, shtëpive ose të parasë para se të bëjnë një investim.

Fluskat spekulative

- Teoria bazike e financave e bazuar në tregun themelor supozon se çmimi i një aseti është a barabartë me vlerën (e pritëshme) tanishme të zbritur të dividentëve të saj. Në parim, në një ekonomi me numër të caktuar të tregtareve të cilët bëjnë shit-blerjen e aseteve të tyre, asetet duhet patjetër të vlerësohen në bazë të vlerave themelore të tregut.

Flusku spekulativ

- Një përfundim i tillë nuk mund të jetë i qëndrueshëm duke pas parasyshë se tregtarët nuk kanë informacione të njejta në lidhje me situaten reale të kompanive, aksionet e të cilave ata i tregëtojnë në kuptimin e planeve strategjike duke përfshirë ato afatshkurtë dhe afatgjatë. Si rrjedhoj, kjo situatë u mundëson individëve që kanë informata të brendshme të kenë hapesirë që të spekulojnë me aksionet. Prandaj, differenca në mes të çimimit të tregut the tregut themelor të parasë apo ndonjë aseti quhet fllusk

disa shembuj Historik te Fluksave dhe rënjeve spekulative

- Tulipania Holandeze (1637).
- Depresioni i Madh (1929-1939),
- Kriza Ruse e vitit 1988
- Kriza e sistemit monetar Evropian 1990
- Shpërthimi i flluskes së internetit (1999-2001) “fluska pike kom”
- Kriza imobilare Amerikane 2007 - 2009